

INVITATION AU VOYAGE

Kunst als voertuig voor mentale reizen

Met het project *Invitation au voyage* focust de Leerstoel Karel Geirlandt op het fenomeen van het nomadisme binnen het actuele kunstgebeuren. Dit begrip is niet enkel van toepassing op kunstenaars die zich verplaatsen in de fysieke ruimte, maar suggereert ook mentale reizen en emotionele bewegingen verweven met de kunstschepping als dusdanig. Zo blijft elke kunstenaar, aangedreven door materiële en immateriële stimuli, tastend en zoekend, steeds onderweg in het artistieke creatieproces. Dit activeert niet enkel de genese van kunstwerken, maar vormt tegelijk een doortastend middel om zichzelf als individu te vinden, te ontdekken en particulier vorm te geven. Onderzoek naar het creatieproces impliceert dus meer dan een analytisch inzicht in de dynamiek en grilligheid van verbeeldingsprongen en eraan gekoppelde inspiratie; het brengt ook de bochtige routes in kaart die door allerlei ontmoetingen en raakpunten worden uitgetekend en tot psychodynamische kernen worden verdicht. Dit proces is dus nooit lineair en evenmin eenduidig. Het voltrekt zich lichtvoetig, min of meer existentieel, maar steeds als een wervelende kracht verweven met echo's van de artistieke beeldtraditie en aangevuurd door de vitaliteit van de scheppingsdrang en van het scheppende *gebaar* dat zich al dan niet in concrete materie bevestigt. Het is duidelijk dat het reizen van kunstenaars een veelzijdige invulling toelaat. Het gaat niet enkel om een verkenning van andere continenten, om een spoor van menselijke aanwezigheid in de natuur of om eender ander maatschappelijk, cultureel of filosofisch gefundeerde zwerftocht, maar tevens om de avontuurlijke tochten van het artistieke scheppingsproces en om het appel van de scheppingsdrang die de kunstenaar hiertoe aanzet.

Wanneer kunstwerken vervolgens in hun materiële of immateriële dimensie bestaan, appelleren zij vanuit hun specifieke hoedanigheid op hun beurt aan de verbeeldingskracht van het publiek. Zij nodigen uit tot fantasierijke evasie en grensverleggende escapades. Zo kan de lokroep van het kunstwerk vervat liggen in het beeld, het woord, de klank of het gebaar. Hoe groter het suggestief vermogen ervan, hoe meer gefragmenteerd of hoe opener de propositie, hoe meer de verbeeldingsrijke kunstminnaar zich aangesproken voelt, hoe intenser hij gaat associëren, in herinneringen wegdromen, nieuwe verhalen verzinnen of utopieën creëren. Deze mentale beweeglijkheid, aangezwengeld door koppeling van zintuiglijke ervaring en psychische dynamiek, verkent ook vaak de labyrintische tuinen van een collectief of particulier geheugen of vormt een toegang tot zelfexploratie. Voor de flaneur impliceren kunstwerken in de publieke ruimte potentiële reiskaartjes voor meerdere bestemmingen. Verbonden met het traject van de concrete wandelroute vormen zij tegelijk de uitvalsbasis voor een ontdekkingsreis doorheen het kunstwerk en het zich hieruit vertakende mentale netwerk. Kunstwerken bekoren ook verzamelaars, curatoren en scenografen en laatst genoemden prikkelen op hun beurt de nieuwsgierige en creatieve blik van de kunstliefhebber die zich laat meeslepen van *Kunst-* naar *Wunderkammer* en verder.

Het onderzoek naar diverse reistrajecten in de artistieke creatie en interpretatie wordt gevoed door bijdragen vanuit verschillende invalshoeken. Vertegenwoordigers uit de academische wereld, het verzamelwezen en curatorschap, het museumwezen en de literaire wereld krijgen het woord. Er wordt ruime aandacht besteed aan getuigenissen van kunstenaars, aan hun artistiek onderzoek en onderscheiden creatieprocessen. Kennismaking met een *work in progress* gaat gepaard met een open debat tussen kunstenaar en participanten. Meerdere artistieke disciplines komen aan bod en het geheel wordt zinvol doorspekt met professioneel geleide discussies. Op geregelde tijdstippen vormt een uitgelezen keuze van kunstenaarsvideo's een relevante en aangename afwisseling met de referaten.

Het deelaspect met betrekking tot het labyrint van een collectief en individueel geheugen werd geconcipieerd in samenwerking met het Museum Dr. Guislain en sluit aan bij de tentoonstelling *Uit het geheugen. Over weten en vergeten* met kunstwerken van onder meer M. Broodthaers, B. & H. Becher, S. Van Biesen, R. Devriendt, P. De Cupere, J. Beuys, H. Op de Beeck, M. Garabedian, J. Clarysse, J. Vanriet, H. Nitsch en J. Van Geluwe (10.10.2009 - 02.05.2010).

C. VAN DAMME

Symposium
2, 3, 4 december 2009

LKGJ
LEERSTOEL KAREL GEIRLANDT

INVITATION AU VOYAGE

Kunst als voertuig voor mentale reizen

Prof. dr. Claire Van Damme
Concept en wetenschappelijke leiding

Dra. Sarah Willems
Dra. Marijke Van Eeckhaut
Drs. Björn Scherlippens
Assistentie

Met steun van de
Vlaamse overheid

woensdag
2 december

Provinciaal Administratief Centrum
Woodrow Wilsonplein 2, Gent

09u00 INSCHRIJVING EN KOFFIE

09u30 Verwelkoming door prof. dr. **Luc Moens**,
vicerector Universiteit Gent

09u45 **Claire Van Damme**, gewoon hoogleraar in de
kunstwetenschappen, promotor Leerstoel Karel Geirlandt,
Universiteit Gent
*Invitation au voyage. Kunst als voertuig voor mentale
reizen. Een inleiding in de problematiek*

10u15 **Axel Vervoordt**, antiquair, verzamelaar
*L'Infinito del Non Finito. Over de tentoonstelling 'In-Finitum'
in het Venetiaanse Palazzo Fortuny*

11u00 **Judith Vanistendael**, tekenaar en verteller
*'De maagd en de neger': het creatieproces van
een beeldverhaal*

11u45 VIDEO - **Marina Abramovic & Ulay**, The lovers: the great
wall walk, 1988 (fragment)

FORUM EN CONCLUSIE - **dr. Anne Adriaens-Pannier**, Konink-
lijke Musea voor Schone Kunsten van België, Brussel

12u15 MIDDAGPAUZE

14u00 **Liene Aerts**, kunstwetenschapper
*De hedendaagse kunstenaarsstudio, een fysieke én mentale
ruimte*

14u45 **Kristof Van Gestel**, kunstenaar, onderzoeker in de kunsten
AUGent
*Zelfcreatie, een constructie (geïllustreerd aan de hand van
een film i.s.m. Patrick Elliott)*

15u30 KOFFIEPAUZE

16u00 **Ellen Bode**, kunstwetenschapper
*De kunst van Niki de Saint Phalle en de herontdekking van
de Mater Creatrix*

16u45 **Sarah Willems**, assistent vakgroep Kunst-, Muziek- en
Theaterwetenschappen Universiteit Gent
*Le cours de la Meuse, sur la création de l'œuvre 'Le Diable
abandonné' de Patrick Corillon*

17u30 VIDEO - **Pipilotti Rist**, I want to see how you see, 2005

FORUM EN CONCLUSIE - **dr. Anne Adriaens-Pannier**, Konink-
lijke Musea voor Schone Kunsten van België, Brussel

EINDE REFERATEN - AANSLUITEND RECEPTIE

donderdag
3 december

Provinciaal Administratief Centrum
Woodrow Wilsonplein 2, Gent

09u00 **Kassandra Nakas**, dr. in de kunstgeschiedenis, Universität
der Künste, Berlijn
*Un-sentimental journeys. Exploring 'space' in Ana Torfs'
work*

09u45 **Birgit Pelzer**, professor Ecole de Recherche Graphique,
Brussel
Lawrence Weiner - 'The peripatetic artist'

10u30 KOFFIEPAUZE

11u00 **Mekhitar Garabedian**, kunstenaar, onderzoeker in de
kunsten AUGent
*'PARARAN (Dictionary)': All that I can't say /
Everything I can't say
Over de installatie 'PARARAN (Dictionary)'. Een herlezing*

11u45 **Pé Vermeersch**, choreograaf, tekenaar, filosoof
De verlokking van de dans

12u30 VIDEO - **Pierre Huyghe**, One million kingdoms, 2001

FORUM EN CONCLUSIE - **dr. Anne Adriaens-Pannier**, Konink-
lijke Musea voor Schone Kunsten van België, Brussel

13u00 MIDDAGPAUZE

14u45 **Maren Krüger**, wetenschappelijk verantwoordelijke voor
de permanente tentoonstelling, Joods Museum Berlijn
*Between the lines. Communicating German-Jewish history
and culture in Daniel Libeskind's Jewish Museum Berlin*

15u30 **Anne Pontégnie**, onafhankelijk curator
*Mike Kelley 1995 - 2005: le traumatisme institutionnel
comme outil d'émancipation*

16u15 VIDEO over 'In search of the miraculous' van **Bas Jan Ader**:
René Daalder, Here is always somewhere else,
documentaire uit 2008 (fragment)

FORUM EN CONCLUSIE - **dr. Anne Adriaens-Pannier**, Konink-
lijke Musea voor Schone Kunsten van België, Brussel

Museum Dr. Guislain - Jozef Guislainstraat 43, Gent

17u30 **Patrick Allegaert**, artistiek directeur Museum Dr. Guislain
*De fascinatie voor het geheugen in de wereld van de weten-
schap en de kunst*

18u00 Wandeling in de tentoonstelling *Uit het geheugen.*
Over weten en vergeten (10.10.2009 - 02.05.2010)

vrijdag
4 december

voormiddag
KASK - Jozef Kluykensstraat 6, Gent

10u00-12u00

Philip Huyghe, kunstenaar, onderzoeker in de kunsten
AUGent
*Presentatie van het work in progress 'Stand in', uitnodiging
tot open debat en interventie in het creatieproces*

namiddag
Provinciaal Administratief Centrum
Woodrow Wilsonplein 2, Gent

14u00 **Eloi Le Mouél**, dr. in de sociologie, Université de Nanterre
Paris-Ouest en celverantwoordelijke 'Conception et Iden-
tité des Espaces', RATP, Parijs
*'Mise en art' d'espaces de transport et perceptions sensibles.
Le cas de la RATP*

14u45 **Michaël Borremans**, kunstenaar
Een artistieke dialoog met de kunstgeschiedenis

15u30 KOFFIEPAUZE

16u00 **Oscar van den Boogaard**, schrijver
De verovering van de ruimte

16u45 VIDEO - **William Kentridge**, Automatic writing, 2005

FORUM EN CONCLUSIE - **dr. Anne Adriaens-Pannier**, Konink-
lijke Musea voor Schone Kunsten van België, Brussel

AFSLUITING SYMPOSIUM - AANSLUITEND BORREL

INLICHTINGEN

Sarahart.Willems@UGent.be
Marijke.VanEeckhaut@UGent.be
Bjorn.Scherlippens@UGent.be

Sint-Hubertusstraat 2
9000 Gent

T 09/264 41 19
T 09/264 79 58

www.lkg.ugent.be